

Вовчок Р. В.,аспірант кафедри приватного права
Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID: 0009-0005-1505-7848

ЗАЛЕЖНІСТЬ КОНСТРУКЦІЇ ДОГОВОРІВ У СФЕРІ ІТ ВІД ПРИРОДИ ЦИФРОВОГО ОБ'ЄКТА

Анотація. У статті досліджується залежність конструкції договорів у сфері інформаційних технологій від природи цифрового об'єкта, що становить їх предмет. Особлива увага приділяється аналізу правової природи таких об'єктів, як програмне забезпечення, бази даних, цифровий контент та системи штучного інтелекту, які поєднують ознаки об'єктів права інтелектуальної власності, інформаційних ресурсів та результатів надання послуг. Обґрунтовується, що специфіка цифрового об'єкта зумовлює трансформацію класичних договірних конструкцій та формування гібридних моделей, що поєднують елементи договорів підряду, надання послуг, ліцензійних договорів і договорів про обробку даних. У статті аналізуються особливості визначення істотних умов ІТ-договорів, зокрема умов щодо обсягу прав інтелектуальної власності, режиму доступу до цифрового об'єкта, способів його використання, обмежень і гарантій безпеки.

У дослідженні використано системний метод, який дозволив розглянути договірні конструкції у сфері ІТ як цілісну систему, зумовлену взаємозв'язком між природою цифрового об'єкта та правовими формами його використання. Застосовано формально-юридичний метод для аналізу положень цивільного законодавства, а також норм міжнародного та європейського права у сфері права інтелектуальної власності та цифрових технологій. Метод порівняльно-правового аналізу дав змогу дослідити підходи до правової кваліфікації ІТ-договорів у різних правових системах, а узагальнення судової практики дозволило виявити проблеми визначення їх правової природи та застосування відповідних правових режимів.

Теоретичне значення дослідження полягає у розвитку наукових підходів про вплив природи цифрового об'єкта на формування договірних конструкцій у сфері ІТ та уточненні ролі об'єкта правовідносин у визначенні змісту зобов'язання. Практичне значення полягає у формуванні підходів до належної правової кваліфікації ІТ-договорів, визначення їх істотних умов та забезпечення балансу прав і обов'язків сторін, що сприятиме підвищенню правової визначеності та ефективності договірної регулювання у цифровій економіці.

Ключові слова: ІТ-договори, цифровий об'єкт, цифровий контент, програмне забезпечення, бази даних, штучний інтелект, договір підряду, договір про надання послуг, ліцензійний договір, право інтелектуальної власності.

Vovchok R. V. Dependence of contractual structures in the field of IT on the nature of the digital object

Abstract. The article examines the dependence of the construction of contracts in the field of information technology on the nature of the digital object that constitutes their subject matter. Particular attention is paid to the analysis of the legal nature of such objects as software, databases, digital content, and artificial intelligence systems, which combine features of intellectual property objects, information resources, and results of service provision. It is substantiated that the specific nature of a digital object leads to the transformation of classical contractual structures and the formation of hybrid models that combine elements of works contracts, service agreements, license agreements, and data processing agreements. The article analyzes the peculiarities of determining the essential terms of IT contracts, in particular provisions concerning the scope of intellectual property rights, access regimes to digital objects, methods of their use, restrictions, and data security guarantees.

The study employs a systemic method, which made it possible to consider contractual structures in the IT sphere as an integrated system determined by the interconnection between the nature of the digital object and

the legal forms of its use. A formal legal method is applied to analyze the provisions of civil legislation, as well as norms of international and European law in the field of intellectual property and digital technologies. The comparative legal method enabled the study of approaches to the legal qualification of IT contracts in different legal systems, while the generalization of judicial practice made it possible to identify problems related to determining their legal nature and the application of appropriate legal regimes.

The theoretical significance of the study lies in the development of scholarly approaches to the influence of the nature of a digital object on the formation of contractual structures in the IT sphere, as well as in clarifying the role of the object of legal relations in determining the content of obligations. The practical significance lies in formulating approaches to the proper legal qualification of IT contracts, determining their essential terms, and ensuring a balance of rights and obligations of the parties, which will contribute to increasing legal certainty and the effectiveness of contractual regulation in the digital economy.

Key words: *IT contracts, digital object, digital content, software, databases, artificial intelligence, works contract, service agreement, license agreement, intellectual property law.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку цифрової економіки супроводжується якісною трансформацією об'єктів цивільних прав, що обумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до побудови договірних конструкцій. Програмне забезпечення, цифровий контент, бази даних та інші нематеріальні цифрові об'єкти не вписуються у класичну дихотомію «річ – результат робіт – послуга», яка тривалий час визначала логіку цивільно-правового регулювання. Їх нематеріальна природа, функціональна багатовимірність, здатність до необмеженого відтворення та модифікації, а також залежність від технічної інфраструктури формують нову якість об'єкта, яка не може бути повністю охоплена традиційними договірними моделями. Відтак виникає фундаментальна проблема: класичні цивільно-правові договори не відображають повною мірою специфіку тих правовідносин, що виникають у сфері інформаційних технологій, що призводить до їх змішування та втрати чітких кваліфікаційних критеріїв.

Поглиблення цієї проблематики пов'язане з тим, що саме правова природа цифрового об'єкта дедалі більше визначає не лише зміст зобов'язання, але й саму конструкцію договору. Якщо у традиційній цивілістичній парадигмі визначальним елементом виступала воля сторін, то у сфері ІТ спостерігається зсув акценту на об'єкт як системоутворюючий фактор договірної регулювання. Це проявляється у широкому поширенні змішаних договорів, у яких поєднуються елементи підряду, надання послуг, ліцензійних угод та договорів про створення об'єктів права інтелектуальної власності на

замовлення. Водночас відсутність єдиних підходів до правової кваліфікації таких договорів ускладнює визначення істотних умов, розподіл прав та обов'язків сторін, а також застосування належних способів захисту порушених прав.

Таким чином, дослідження залежності договірної конструкції від природи цифрового об'єкта є не лише теоретично значущим, але й має безпосереднє практичне значення для забезпечення ефективності цивільно-правового регулювання у цифрову епоху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади об'єктного складу цивільних правовідносин і розвитку договірної права сформульовані у працях Р. Майданика, Р. Стефанчука, І. Спасибо-Фатєєвої, Є. Харитоновна, у яких обґрунтовується еволюція цивільно-правових конструкцій під впливом ускладнення об'єктів правового регулювання.

Проблематика правового режиму об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема програмного забезпечення, баз даних і цифрового контенту, такі науковці, як С. Булеца, К. Зеров, О. Орлюк, С. Петренко, Л. Тарасенко, О. Харитоновна, які розкривають специфіку складової прав інтелектуальної власності цифрових об'єктів і її вплив на договірні відносини. Водночас, незважаючи на наявність значного наукового доробку, недостатньо дослідженими залишаються питання визначення цифрового об'єкта як системоутворюючого елемента договірної конструкції та встановлення чітких критеріїв правової кваліфікації змішаних ІТ-договорів.

Метою статті є встановлення теоретико-правової залежності договірних конструкцій

у сфері інформаційних технологій від правової природи цифрових об'єктів.

Виклад основного матеріалу. Правова природа цифрового об'єкта у сфері інформаційних технологій дедалі виразніше проявляє себе як ключовий фактор, що визначає не лише зміст, а й саму конструкцію цивільно-правового договору, відходячи від класичного уявлення про домінування волі сторін у формуванні зобов'язання. У традиційній цивілістичній доктрині, закріпленій, зокрема, у положеннях Цивільний кодекс України, об'єкт цивільних прав розглядався переважно як пасивний елемент правовідносин, тоді як визначальним виступав юридичний факт – договір як прояв свободи волевиявлення особи. Однак у сфері ІТ така модель виявляється недостатньою, оскільки цифрові об'єкти – програмне забезпечення, бази даних, цифровий контент – мають комплексну правову природу, що одночасно поєднує ознаки результату інтелектуальної, творчої діяльності, інформаційного ресурсу та функціонального інструменту, що реалізується через динамічні процеси. Саме ця багатомірність об'єкта обумовлює необхідність переосмислення його ролі у структурі договірних зобов'язання.

Сучасна еволюція цивільного права демонструє поступовий перехід від об'єктно-нейтральних до об'єктно-орієнтованих моделей регулювання, у яких характеристики об'єкта визначають зміст прав і обов'язків сторін. У сфері ІТ цей підхід набуває особливої актуальності, оскільки, наприклад, програмне забезпечення як об'єкт не може бути в повній мірі врегульоване виключно в межах договору підряду чи послуг, адже результат розробки одночасно має ознаки об'єкта права інтелектуальної власності, що потребує спеціального правового режиму, включаючи регулювання прав на використання, зміну та розповсюдження.

Це зумовлює складну взаємодію різних типів договорів, зокрема договору підряду, договору про надання послуг, ліцензійного договору та договору про створення об'єкта права інтелектуальної власності на замовлення, що прямо передбачено у главах 61–63 та 75 Цивільний кодекс України. У науковій

літературі неодноразово підкреслюється, що жоден із цих договорів у «чистому» вигляді не здатен охопити всю сукупність правовідносин, які виникають у процесі створення та використання цифрових об'єктів. Науковці звертають увагу на те, що змішані договори є закономірним результатом розвитку приватного права в умовах ускладнення об'єктного складу правовідносин. У сфері ІТ ця тенденція проявляється особливо виразно: договір розробки програмного забезпечення майже завжди поєднує елементи підряду (створення результату), послуг (супровід, підтримка), а також ліцензії (надання прав використання) [1, с. 171].

Водночас проблема полягає не лише у змішаному характері таких договорів, а й у відсутності чітких критеріїв їх правової кваліфікації. У цьому контексті принципового значення набуває питання: чи визначає правова природа об'єкта договірну конструкцію, чи, навпаки, сторони через договір формують правовий режим об'єкта. Традиційна цивілістична доктрина виходить із пріоритету свободи договору, однак у сфері цифрових технологій ця свобода об'єктивно обмежується властивостями самого об'єкта. Наприклад, неможливість відокремлення програмного коду від прав на його використання фактично виключає можливість укладення договору, який не містить положень про інтелектуальні права, навіть якщо сторони формально цього не передбачили [2].

Значущим є також вплив правової природи цифрового об'єкта на визначення істотних умов договору. Якщо у класичних договорах предмет визначається через матеріальний результат або дію, то у сфері ІТ він набуває багаторівневого характеру, включаючи функціональні характеристики програмного забезпечення, технічні параметри, умови доступу до даних, способи використання та обмеження прав. Це, у свою чергу, призводить до включення до договору технічних специфікацій, SLA, умов щодо API та інших елементів, які виходять за межі традиційного юридичного опису предмета. У сфері ІТ, технічні умови фактично інтегруються у правову конструкцію договору, формуючи його зміст на рівні, який не

характерний для класичних цивільно-правових зобов'язань.

Не можна оминати й той факт, що цифрові об'єкти мають здатність до постійної еволюції, що особливо проявляється у використанні гнучких методологій розробки, де результат не є фіксованим на момент укладення договору. Це ставить під сумнів традиційне розуміння договору підряду як такого, що спрямований на досягнення конкретного визначеного результату. У таких умовах договір дедалі більше набуває рис процесуальної конструкції, орієнтованої на досягнення функціонального результату, який уточнюється в процесі виконання зобов'язання. Подібні підходи відображені і в європейських актах, зокрема у Директиві (EU) 2019/770, яка визнає специфіку цифрового контенту та цифрових послуг як об'єктів договірних відносин [3].

Таким чином, у сфері інформаційних технологій відбувається суттєве зміщення акцентів у розумінні договірних зобов'язань: від волі сторін як визначального чинника – до об'єкта як елемента, що формує рамки цієї волі. Цифровий об'єкт перестає бути лише предметом договору і перетворюється на структуроутворюючий елемент договірної конструкції, що визначає її тип, зміст, істотні умови та навіть межі свободи договору. Це, у свою чергу, зумовлює необхідність подальшого розвитку цивілістичної доктрини у напрямі формування об'єктно-орієнтованого підходу до регулювання договірних відносин у цифрову епоху, який би дозволив адекватно відобразити складність і динамічність сучасних ІТ-правовідносин.

Особливості договірних конструкцій у сфері інформаційних технологій безпосередньо зумовлюються правовою природою конкретного цифрового об'єкта, що зумовлює диференціацію підходів до формування змісту зобов'язань та їх правової кваліфікації. У випадку програмного забезпечення ця залежність проявляється найбільш рельєфно, оскільки відповідний об'єкт одночасно функціонує як результат інтелектуальної, творчої діяльності, технічний продукт та інструмент здійснення діяльності. Саме тому у правовідносинах, пов'язаних із його створенням, використанням та супроводом, фор-

мується складна договірна модель, яка поєднує елементи договору підряду (у частині розробки програмного продукту як результату робіт) та ліцензійного договору (у частині надання прав на використання), що узгоджується з положеннями глав 61 та 75 Цивільний кодекс України. При цьому розмежування між стадіями створення та використання програмного забезпечення має не лише технічне, а й принципове юридичне значення, оскільки впливає на визначення моменту виникнення прав інтелектуальної власності, обсягу переданих прав та характеру відповідальності сторін [4, с. 3].

Щодо баз даних і даних як таких, то їх правовий режим характеризується ще більшою складністю, зумовленою поєднанням ознак інформаційного ресурсу, об'єкта права інтелектуальної власності та, в окремих випадках, об'єкта правового регулювання у сфері захисту персональних даних. База даних може існувати як в електронній формі, так і в іншій об'єктивно вираженій формі. Однак електронна форма бази даних є переважаючою станом на сьогодні, оскільки більшість інформації в умовах сьогодення зберігається в електронному форматі [5, с. 371]. Відповідно, договірні конструкції, що виникають у зв'язку з доступом до баз даних, їх обробкою чи передачею, тяжіють до моделей договорів про надання послуг, однак із суттєвими відхиленнями від класичних підходів. Так, у таких правовідносинах ключового значення набувають умови щодо режиму доступу, способів обробки, обмежень використання та гарантій безпеки даних, що фактично формують ядро договірних зобов'язань. В даному випадку важливим є положення Директиви 96/9/ЕС [6], які підкреслюють специфіку баз даних як об'єкта, що може підпадати від авторсько-правову охорону. Відповідно, це зумовлює формування специфічних договірних конструкцій у сфері ІТ, у яких поєднуються елементи договорів про надання послуг, ліцензійних договорів та договорів про обробку даних, із домінуванням умов щодо доступу, використання, обмежень і безпеки даних як визначальних для змісту зобов'язання.

Цифровий контент як об'єкт цивільних прав характеризується відносною визначе-

ністю правового режиму, оскільки у більшості випадків він підпадає під регулювання авторського права [7, с. 585]. Відповідно, договірні конструкції у цій сфері здебільшого ґрунтуються на ліцензійних умовах, які передбачають надання прав на використання контенту. Водночас навіть у цьому випадку спостерігається відхід від класичних ліцензійних договорів у бік більш гнучких форм, що враховують специфіку цифрового середовища, зокрема можливість багаторазового відтворення, розповсюдження через мережу Інтернет та інтеграції у різні цифрові платформи. Цифровий контент у сучасних умовах функціонує не лише як об'єкт прав, а як елемент цифрової екосистеми, що впливає на зміст договірних відносин. Це обумовлює необхідність включення до договорів умов щодо території використання, строків доступу, технічних обмежень (DRM) та інших специфічних параметрів.

Питання правового статусу систем штучного інтелекту як об'єкта права інтелектуальної власності на сьогодні є одним із найбільш дискусійних у доктрині, що зумовлено відсутністю єдиного підходу до їх кваліфікації: з одного боку, ШІ розглядається як програмне забезпечення, яке охороняється нормами авторського права, а з іншого – як складний комплексний об'єкт, що включає алгоритми, моделі машинного навчання, набори даних та результати їх функціонування, правовий режим яких є неоднорідним. У праві ЄС, зокрема у Директиві 2009/24/ЄС та Директиві (ЕУ) 2019/790, закріплено підхід до охорони програмного забезпечення і тексто- та дата-майнінгу, що опосередковано впливає на визначення правового режиму ШІ, однак не вирішує питання його автономної правосуб'єктності чи статусу як самостійного об'єкта права інтелектуальної власності. Це, своєю чергою, ускладнює включення систем ШІ до договірних конструкцій, оскільки об'єктом договору фактично виступає не сам «штучний інтелект» як такий, а відповідні компоненти (код, модель, дані, результати функціонування), що зумовлює використання змішаних (гібридних) договорів у сфері ІТ. До таких договорів належать, зокрема, договори на розробку та впровадження ШІ-рішень (із

елементами підряду та створення об'єкта права інтелектуальної власності на замовлення), ліцензійні договори на використання програмного забезпечення або моделей машинного навчання, договори SaaS (Software as a Service), а також договори про обробку даних (data processing agreements), що враховують вимоги General Data Protection Regulation. Таким чином, сучасна договірна практика у сфері ШІ відображає не стільки визнання його як самостійного об'єкта права інтелектуальної власності, скільки прагматичну адаптацію класичних договірних моделей до складної, багаторівневої природи відповідних технологій.

Таким чином, різні види цифрових об'єктів формують відмінні за своєю структурою договірні моделі, що свідчить про відсутність універсальної договірної конструкції у сфері ІТ. Натомість спостерігається формування диференційованих підходів, у яких саме правова природа об'єкта визначає допустимі межі договірного регулювання, зміст істотних умов та характер правових наслідків. Це ще раз підтверджує тенденцію до об'єктно-орієнтованого розвитку цивільного права, у межах якого цифровий об'єкт виступає не лише предметом, а й структуроутворюючим елементом договірного зобов'язання.

У сфері інформаційних технологій питання істотних умов договору набуває принципово нового змістовного наповнення, що зумовлено особливостями цифрового об'єкта як предмета правовідносин. Якщо у класичній цивілістичній традиції, відображеній у положеннях Цивільний кодекс України, предмет договору визначається через матеріальний результат або дію [8, с. 6], то в ІТ-договорах він трансформується у складну багаторівневу категорію, що охоплює не лише кінцевий цифровий продукт, а й його функціональні характеристики, архітектуру, взаємодію з іншими системами та можливості подальшого використання. У зв'язку з цим предмет договору перестає бути статичним елементом і набуває динамічного характеру, що безпосередньо залежить від природи цифрового об'єкта. У сучасних умовах предмет зобов'язання дедалі частіше визначається не лише юридично, а й технічно, що свідчить про інтегра-

цію правових і технологічних параметрів.

Особливої складності набуває питання визначення результату виконання зобов'язання, оскільки у сфері ІТ відбувається розмивання межі між процесом і продуктом. Традиційне розуміння договору підряду передбачає досягнення конкретного, заздалегідь визначеного результату, однак у випадку розробки програмного забезпечення, особливо із застосуванням гнучких методологій, результат є еволюційним і може уточнюватися в процесі виконання договору. Це зумовлює необхідність закріплення у договорі не лише кінцевого результату, а й процедур його формування, критеріїв приймання, етапності виконання та механізмів внесення змін [9, с. 61].

Умови використання, модифікації та доступу до цифрового об'єкта також формують окремий пласт істотних умов, що безпосередньо впливає з його функціональної природи. На відміну від матеріальних об'єктів, цифрові продукти можуть одночасно використовуватися необмеженою кількістю осіб, що потребує чіткого визначення режиму доступу, технічних обмежень, рівнів прав користувачів та способів інтеграції з іншими системами. Відтак договір фактично виконує функцію регулятора цифрового середовища, встановлюючи правила взаємодії з об'єктом. У сучасних ІТ-договорах юридичні та технічні умови настільки тісно переплітаються, що їх розмежування втрачає практичне значення.

В даному випадку особливого значення набувають технічні умови як складова частина юридичної конструкції договору. Специфікації, технічні завдання, SLA, вимоги до безпеки, продуктивності та сумісності фактично визначають зміст зобов'язання і впливають на його виконання не меншою мірою, ніж власне юридичні положення. Це свідчить про формування нової моделі договірної регулювання, у якій технічний компонент інтегрується у правову конструкцію і стає її невід'ємним елементом.

Проблеми правової кваліфікації ІТ-договорів є логічним наслідком складної природи цифрових об'єктів та відповідних договірних конструкцій. Помилки у визначенні виду договору можуть призводити до істотних

правових наслідків, зокрема неправильного визначення обсягу відповідальності сторін, порядку виконання зобов'язань та способів захисту прав. Правова кваліфікація договору має визначальне значення для застосування відповідних норм матеріального права, і її помилковість може призвести до спотворення правового результату.

Додатковим аспектом є ризики для замовника як потенційно слабкої сторони у правовідносинах. Незважаючи на формальну рівність сторін, фактична асиметрія знань та доступу до інформації призводить до того, що замовник часто не здатен повною мірою оцінити зміст технічних та правових умов договору. Це підвищує ризик укладення договорів із невигідними умовами, зокрема щодо обсягу прав на результат, порядку його використання та відповідальності розробника.

В сучасних умовах спостерігається поступовий відхід від класичних договірних моделей до більш гнучких конструкцій, які здатні враховувати динамічний характер цифрових об'єктів. Значний вплив на цей процес має поширення гнучких методологій розробки, що передбачають ітеративний підхід до створення продукту та постійне уточнення вимог. Це, у свою чергу, трансформує саму природу договірної зобов'язання, яке дедалі більше орієнтується на процес, а не на фіксований результат.

Паралельно відбувається процес стандартизації ІТ-договорів, що проявляється у використанні типових умов, ліцензійних угод та загальних правил користування. Це сприяє уніфікації підходів до регулювання відповідних правовідносин, однак водночас може обмежувати свободу договору та створювати ризики для слабшої сторони. У цьому контексті зростає роль публічно-правового регулювання, яке встановлює мінімальні стандарти захисту прав сторін, зокрема у сфері цифрового контенту та послуг.

Таким чином, розвиток договірних конструкцій у сфері ІТ відображає загальну тенденцію трансформації цивільного права під впливом цифровізації, у межах якої правова природа об'єкта відіграє визначальну роль у формуванні змісту та структури договірних зобов'язань.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що у сфері інформаційних технологій відбувається якісна трансформація класичних цивільно-правових підходів до розуміння договірних зобов'язань, у межах якої визначальним чинником дедалі більше виступає правова природа цифрового об'єкта. Програмне забезпечення, бази даних, цифровий контент та штучний інтелект не лише формують предмет договору, але й обумовлюють його конструкцію, зміст істотних умов, а також межі реалізації принципу свободи договору. Це свідчить про поступове зміщення акценту з волевиявлення сторін як єдиного системоутворюючого елемента на об'єкт правовідносин як фактор, що структурно визначає модель договірної регулювання.

Цифрові об'єкти, з огляду на їх нематеріальну та динамічну природу, не можуть бути всебічно охоплені жодною з класичних договірних конструкцій у їх «чистому» вигляді, що зумовлює домінування змішаних договорів у сфері ІТ. Така специфіка, у свою чергу, ускладнює процес правової кваліфікації та підвищує ризик правової невизначеності. Особливої значущості набуває належне визначення предмета договору, який у цифровому середовищі виходить за межі тра-

диційного юридичного розуміння і включає технічні параметри, функціональні характеристики та умови взаємодії з цифровою інфраструктурою.

Водночас обґрунтовано, що у сучасних ІТ-договорах технічні умови фактично інтегруються у юридичну конструкцію зобов'язання, що свідчить про формування нової моделі договірної регулювання, у якій відбувається зближення правових і технологічних елементів. Це зумовлює необхідність перегляду підходів до визначення істотних умов договору, з урахуванням специфіки цифрового об'єкта, його здатності до модифікації, тиражування та функціональної адаптації.

У цілому розвиток договірних конструкцій у сфері інформаційних технологій відображає загальну тенденцію еволюції цивільного права в умовах цифровізації, яка полягає у переході до більш гнучких, функціонально орієнтованих моделей регулювання. Такий підхід передбачає визнання визначальної ролі цифрового об'єкта у формуванні змісту договірних відносин та потребує подальшого доктринального осмислення і нормативного закріплення з метою забезпечення правової визначеності, ефективності регулювання та балансу приватних і публічних інтересів у цифровому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Мельничук М.О., Мельничук О.Ф., Пипяк М.І. Особливості договору про надання послуг (виконання робіт) у сфері інформатизації. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6. 2019. С. 168-171. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2019-6/38>
2. Barbashyn S. Typical mistakes in the transfer of intellectual property rights in IT. URL: <https://barbashyn.law/en/statti/typovi-pomylyky-pry-peredachi-prav-intelektualnoyi-vlasnosti-v-it>
3. Directive (EU) 2019/770 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services (Text with EEA relevance.). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/770/oj/eng>
4. Махновський, Д. С. (2024). Укладання договорів на розробку та використання програмного забезпечення. *Український політико-правовий дискурс*, (3-4) С. 1-12. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14011590>
5. Лопатнюк В.А. Правова охорона баз даних за законодавством України та правом ЄС. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2025. Серія ПРАВО. Випуск 89: частина 1. С. 368-374. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.1.51>
6. Директива 96/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про правовий захист баз даних від 11 березня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_241#Text
7. Галупова Л. І. Захист авторських прав на контент, розміщений у соціальних мережах. Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. Т. 2. С. 584-587. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/830d8097-b153-4e0d-9c0a-270666bf60a9/content>

8. Договір як універсальна правова конструкція : монографія /А. П. Гетьман, В. І. Борисова, О. П. Євсєєв та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Х. : Право, 2012. 432 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFII_2013/dogovor_2012.pdf

9. Берназ-Лукавецька О.М, Наумоа А.С. До питання загальних засад договору підряду за законодавством України. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 9. 2024. С. 60-63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/13>

Дата першого надходження статті до видання: 10.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 14.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 21.05.2026